

Z A K O N

O ZAPOSŁJAVANJU STRANACA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se uslovi i postupak za zapošljavanje stranaca u Republici Srbiji (u daljem tekstu: Republika) i druga pitanja od značaja za zapošljavanje i rad stranaca u Republici.

Osnovni pojmovi

Član 2.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) **stranac** je svako lice koje nema državljanstvo Republike Srbije;
- 2) **zapošljavanje stranca** je zaključivanje ugovora o radu ili drugog ugovora kojim stranac bez zasnivanja radnog odnosa ostvaruje prava po osnovu rada u skladu sa zakonom;
- 3) **samozapošljavanje stranca** je zapošljavanje stranca u privrednom subjektu ili drugom obliku delatnosti, u skladu sa zakonom, u kome je taj stranac jedini ili kontrolni član, u skladu sa zakonom;
- 4) **državljanin EU** je državljanin države članice Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora ili Švajcarske Konfederacije koji svoje pravo dokazuje državljanstvom države članice Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora, odnosno Švajcarske Konfederacije;
- 5) **poslodavac** je domaće pravno ili fizičko lice registrovano za obavljanje delatnosti u Republici, kao i ogranak i predstavništvo stranog poslodavca registrovan za obavljanje delatnosti u Republici;
- 6) **strani poslodavac** je strano pravno ili fizičko lice registrovano u inostranstvu za obavljanje delatnosti;
- 7) **upućeno lice** je stranac koji je zaposlen kod stranog poslodavca kod koga ostvaruje prava iz rada, a koji privremeno na teritoriji Republike obavlja poslove, odnosno vrši usluge iz delatnosti stranog poslodavca, u skladu sa zakonom, odnosno potvrđenim međunarodnim ugovorom;
- 8) **izbeglica** je stranac kome je priznato pravo na utočište u skladu sa propisima o azilu, osim lica sa teritorije bivše SFRJ kojima je status izbeglice priznat u skladu sa propisima o izbeglicama, na koja se ovaj zakon ne primenjuje;
- 9) **lice iz posebne kategorije stranaca** je lice koje traži azil, lice kome je odobrena privremena zaštita, žrtva trgovine ljudima, odnosno lice kome je odobrena supsidijarna zaštita, u skladu sa zakonom;
- 10) **nezavisni profesionalac** je samozaposleno fizičko lice, odnosno preduzetnik registrovan za obavljanje delatnosti u inostranstvu koji na osnovu neposrednog zaključenog ugovora sa domaćim poslodavcem, odnosno krajnjim korisnikom usluga, obavlja poslove na teritoriji Republike;
- 11) **student** je stranac kome je odobren privremeni boravak zbog studiranja i koji je upisan na akreditovane studijske programe u skladu sa zakonom;

12) **sezonski poslovi** su poslovi koji imaju sezonski karakter u oblasti poljoprivrede, šumarstva, građevinarstva ili drugih delatnosti, a koje karakteriše privremeno značajno povećanje obima posla u periodu ne dužem od šest meseci u toku 12 meseci.

Primena zakona

Član 3.

Stranac se zapošljava u Republici ako su ispunjeni uslovi utvrđeni zakonom, odnosno potvrđenim međunarodnim ugovorom.

Uslovi za zapošljavanje stranca utvrđeni ovim zakonom ne primenjuju se na zapošljavanje stranca koji:

1) ima pravo na privilegije i imunitete u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima;

2) u Republici, bez zasnivanja radnog odnosa, boravi radi obavljanja poslova na osnovu odgovarajućih ugovora ili sporazuma sa međunarodnim organizacijama, između nadležnih institucija Republike i drugih država ili u okviru međunarodnih projekata o stručno-tehničkoj saradnji, obrazovanju ili istraživanju;

3) je predstavnik inostranog medija upisan u evidenciju predstavnika inostranih medija, koji se vodi u ministarstvu nadležnom za poslove javnog informisanja u Republici;

4) u Republici boravi radi obavljanja verskih poslova i verske službe ili organizuje, odnosno sprovodi dobrotvorne akcije u okviru registrovanih crkava i verskih zajednica u Republici, u skladu sa zakonom;

5) je volonter, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast volontiranja;

6) na osnovu ugovora zaključenih između organa nadležnih za poslove odbrane ili unutrašnje poslove obavlja poslove od interesa za Republiku ili za potrebe odbrane ili bezbednosti zemlje ili se usavršava u ovim oblastima;

7) je član posade broda, odnosno vazduhoplova, ili obavlja poslove u drumskom ili železničkom saobraćaju i zaposlen je kod stranog poslodavca;

8) je član spasilačke jedinice koja pruža pomoć prilikom otklanjanja posledica nesrećnih slučajeva i prirodnih katastrofa, kao i slučajeva humanitarne pomoći.

Uslovi za zapošljavanje stranca utvrđeni ovim zakonom ne primenjuju se i na stranca čiji boravak u Republici ne traje duže od 90 dana u roku od šest meseci od dana prvog ulaska u Republiku, i to na stranca koji:

1) je vlasnik, osnivač, zastupnik ili član organa pravnog lica registrovan u Republici, u skladu sa zakonom, ako nije u radnom odnosu u tom pravnom licu;

2) u Republici boravi radi uspostavljanja poslovnih kontakata ili prisustvovanja poslovnim sastancima i koji, bez ostvarivanja prihoda u Republici, obavlja druge poslovne aktivnosti koje se odnose na pripremu stranog poslodavca da uspostavi prisustvo i otpočne sa radom u Republici;

3) je predavač ili istraživač koji učestvuje u organizovanim profesionalnim skupovima ili istraživačkim projektima ili obavlja rad u cilju predstavljanja ili sprovođenja različitih naučnih i tehničkih dostignuća, kao i njegovo prateće osoblje;

4) lično obavlja privremene obrazovne, sportske, umetničke, kulturne i druge slične aktivnosti, odnosno u Republici boravi na naučnom, umetničkom, kulturnom ili sportskom događaju, u organizaciji ovlašćenih organizacija, državnih organa ili organa autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave, kao i prateće organizacijsko i tehničko osoblje;

5) je upućeno lice koje u Republici izvodi radove na osnovu ugovora o nabavci robe, nabavci ili zakupu mašina ili opreme i njene isporuke, instaliranja, montaže, opravke ili obučavanja za rad na tim mašinama ili opremi;

6) samostalno ili za potrebe stranog poslodavca u Republici boravi radi obavljanja poslova opremanja i izlaganja opreme i eksponata na trgovinskim i drugim sajmovima i izložbama.

Jednak položaj

Član 4.

Stranac koji se zapošljava u Republici u skladu sa ovim zakonom, ima jednaka prava i obaveze u pogledu rada, zapošljavanja i samozapošljavanja kao i državljani Republike, ako su ispunjeni uslovi u skladu sa zakonom.

Stranac se smatra nezaposlenim u skladu sa propisima o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti i ostvaruje jednaka prava kao državljani Republike ako su ispunjeni uslovi u skladu sa ovim zakonom.

II. USLOVI ZA ZAPOSŁJAVANJE STRANCA

1. Uslovi za zapošljavanje državljana EU

Član 5.

Pravo na slobodan pristup tržištu rada u Republici, odnosno na zapošljavanje, samozapošljavanje i ostvarivanje prava za slučaj nezaposlenosti, osim ako međunarodnim ugovorom koji obavezuje Republiku nije utvrđeno drugačije, imaju:

- 1) državljani EU;
- 2) članovi porodice državljana iz tačke 1) ovog stava, koji nisu državljani EU i imaju odobrenje za privremeni boravak za članove porodice ili stalno nastanjenje u tim državama kojim dokazuju svoje pravo na slobodan pristup tržištu rada.

Pod članovima porodice državljana EU smatraju se:

- 1) supružnici u braku ili van braka državljana EU, u skladu sa zakonom;
- 2) direktni potomci državljana EU mlađi od 21 godine života ili direktni potomci njegovog supružnika u braku ili van braka, mlađi od 21 godine života;
- 3) usvojena deca mlađa od 21 godine života ili pastorki državljana EU ili njegovog supružnika u braku ili van braka, mlađi od 21 godine života;
- 4) lica iz tač. 2) i 3) ovog stava starija od 21 godine života koja nisu u stanju da se samostalno izdržavaju, odnosno koje je dužan da izdržava državljanin EU ili njegov supružnik u braku ili van braka;
- 5) direktni preci državljana EU ili direktni preci njegovog supružnika u braku ili van braka, koje je državljanin EU ili njegov supružnik u braku ili van braka dužan da izdržava.

Licima iz stava 1. ovog člana koja imaju pravo na slobodan pristup tržištu rada nije potrebna dozvola za rad u smislu odredaba ovog zakona.

Lica iz stava 1. ovog člana ne smeju postati neprimereni teret sistemu socijalne zaštite Republike, odnosno moraju da imaju dovoljno sredstava da izdržavaju sebe i članove svoje porodice.

Član 6.

Slobodan pristup tržištu rada u Republici lice iz člana 5. ovog zakona ima i ako:

- 1) mu radni odnos prestane za vreme privremene nesposobnosti za rad zbog bolesti ili povrede na radu;
- 2) bez svoje krivice ostane bez posla, koji je u Republici trajao najmanje godinu dana i ako je prijavljeno kao nezaposleno lice organizaciji nadležnoj za poslove zapošljavanja;
- 3) je uključeno u programe dodatnog obrazovanja i obuke.

Član 7.

Državljaninu EU pravo na slobodan pristup tržištu rada traje šest meseci nakon prestanka zaposlenja ako mu je:

- 1) prestao radni odnos na određeno vreme koji je trajao kraće od 12 meseci i ako je prijavljen kao nezaposleno lice organizaciji nadležnoj za poslove zapošljavanja;
- 2) u prvih 12 meseci boravka bez njegove krivice prestao radni odnos na neodređeno vreme i ako je prijavljen kao nezaposleno lice organizaciji nadležnoj za poslove zapošljavanja.

Član 8.

Strani poslodavac, koji ima sedište u državi članici Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora ili Švajcarske Konfederacije, može uputiti stranca koji nije državljanin EU na rad u Republiku bez dozvole za rad u smislu odredaba ovog zakona, osim ako međunarodnim ugovorom koji obavezuje Republiku nije utvrđeno drugačije.

Strani poslodavac može uputiti stranca iz stava 1. ovog člana pod uslovom da ima:

- 1) zaključen ugovor sa poslodavcem ili krajnjim korisnikom usluga koji obavezno sadrži mesto i rok za obavljanje posla;
- 2) zaključen ugovor o radu sa strancem iz stava 1. ovog člana u skladu sa zakonom koji je na snazi u državi članici u kojoj strani poslodavac ima sedište;
- 3) akt o upućivanju na privremeni rad u Republiku kojim se utvrđuje način ostvarivanja prava i obaveza iz rada, kao i način smeštaja i ishrane za vreme boravka i rada u Republici.

Stranac iz stava 1. ovog člana mora imati dozvolu za boravak i rad u državi članici u kojoj strani poslodavac ima sedište.

Stranac iz stava 1. ovog člana ne može biti angažovan isključivo radi upućivanja na rad u Republiku.

2. Zapošljavanje stranaca

Član 9.

Zapošljavanje stranca ostvaruje se pod uslovom da poseduje odobrenje za privremeni boravak bez obzira na vremensko trajanje boravka ili stalno nastanjenje u skladu sa zakonom i dozvolu za rad u skladu sa ovim zakonom, ako ovim zakonom nije drugačije utvrđeno.

Dokazi o ispunjavanju uslova za zapošljavanje stranca u skladu sa ovim zakonom obavezno se čuvaju u poslovnom prostoru u kome stranac radi.

Vrste dozvola za rad

Član 10.

Dozvolom za rad, u smislu ovog zakona, smatra se akt na osnovu kojeg stranac može da se zapošljava ili samozapošljava u Republici, u skladu sa zakonom.

Dozvola za rad se može izdati kao:

- 1) lična radna dozvola;
- 2) radna dozvola.

Za isti vremenski period izdaje se samo jedna vrsta dozvole za rad.

Lična radna dozvola

Član 11.

Lična radna dozvola je dozvola za rad koja strancu u Republici omogućava slobodno zapošljavanje, samozapošljavanje i ostvarivanje prava za slučaj nezaposlenosti, u skladu sa zakonom.

Član 12.

Lična radna dozvola se izdaje na zahtev stranca ako:

- 1) ima odobrenje za stalno nastanjenje;
- 2) ima status izbeglice;
- 3) pripada posebnoj kategoriji stranca.

Lična radna dozvola izdaje se u slučajevima utvrđenim međunarodnim ugovorom koji obavezuje Republiku, u skladu sa tim ugovorom.

Lična radna dozvola izdaje se radi spajanja porodice i na zahtev člana uže porodice stranca iz stava 1. tač. 1) i 2) ovog člana kome je izdato odobrenje za stalno nastanjenje ili privremeni boravak, kao i stranca člana uže porodice državljanina Republike i stranca srpskog porekla do trećeg stepena srodstva u pravoj liniji, ukoliko lice ispunjava uslov u pogledu minimalnih godina života za zasnivanje radnog odnosa u skladu sa propisima o radu.

Pod članovima uže porodice smatraju se supružnici u braku ili van braka stranca koji ima ličnu radnu dozvolu, maloletna deca rođena u braku ili van braka, maloletna usvojena deca ili maloletni pastorc, kao i drugi članovi porodice, u skladu sa zakonom kojim se uređuje boravak stranaca.

Član 13.

Strancu koji ima odobrenje za stalno nastanjenje lična radna dozvola izdaje se na period dok traje lična karta za strance.

Izbeglici lična radna dozvola izdaje se na period dok traje lična karta za lice kome je odobren azil.

Licu koje traži azil lična radna dozvola može se izdati devet meseci nakon podnošenja zahteva za azil, ako odluka o tom zahtevu nije doneta bez njegove krivice, za period od šest meseci uz mogućnost produženja, dok traje status lica koje traži azil.

Licu kome je odobrena privremena zaštita lična radna dozvola izdaje se za vreme trajanja statusa osobe sa privremenom zaštitom.

Žrtvi trgovine ljudima lična radna dozvola se izdaje za vreme trajanja dozvole boravka.

Licu kome je odobrena supsidijarna zaštita lična radna dozvola izdaje se za vreme trajanja statusa osobe sa supsidijarnom zaštitom.

Članu uže porodice stranca iz člana 12. stav 3. ovog zakona radna dozvola izdaje se za vreme trajanja dozvole boravka.

Radna dozvola

Član 14.

Radna dozvola je vrsta dozvole za rad koja se izdaje kao:

- 1) radna dozvola za zapošljavanje;
- 2) radna dozvola za posebne slučajeve zapošljavanja;
- 3) radna dozvola za samozapošljavanje.

Stranac sa radnom dozvolom može u Republici da obavlja samo poslove za koje je dobio dozvolu.

Član 15.

Poslodavac na čiji zahtev je izdata radna dozvola:

- 1) ne može da uputi stranca na rad kod drugog poslodavca;
- 2) u obavezi je da prijavi stranca na obavezno socijalno osiguranje, u skladu sa zakonom;
- 3) snosi troškove izdavanja radne dozvole i iste ne može da prenese na stranca.

Poslodavac koji je zaposlio stranca bez odgovarajućeg odobrenja za boravak i radne dozvole dužan je da mu isplati sva novčana potraživanja, u skladu sa propisima o radu, uz uplatu pripadajućih poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

U slučaju iz stava 2. ovog člana postoji pretpostavka da je radni odnos trajao najmanje tri meseca, ukoliko se ne dokaže suprotno.

a) Radna dozvola za zapošljavanje

Član 16.

Radna dozvola za zapošljavanje izdaje se na zahtev poslodavca, u skladu sa stanjem na tržištu rada, pod uslovima da poslodavac:

- 1) pre podnošenja zahteva za radnu dozvolu za zapošljavanje nije otpustao zaposlene usled tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promena na radnim mestima za koje se traži radna dozvola za zapošljavanje, u skladu sa propisima o radu;
- 2) mesec dana pre podnošenja zahteva za radnu dozvolu za zapošljavanje nije pronašao državljane Republike, lica koja imaju slobodan pristup tržištu rada ili stranca sa ličnom radnom dozvolom, odgovarajućih kvalifikacija sa evidencije organizacije nadležne za poslove zapošljavanja;
- 3) priloži predlog ugovora o radu ili drugog ugovora kojim se ostvaruju prava po osnovu rada, u skladu sa zakonom.

Radna dozvola za zapošljavanje izdaje se za zapošljavanje stranca koji ima odobrenje za privremeni boravak i ispunjava sve uslove iz zahteva poslodavca koji se odnose na odgovarajuća znanja i sposobnosti, kvalifikacije, prethodno iskustvo i dr.

Radna dozvola za zapošljavanje izdaje se za planirani period zaposlenja, a najduže dok traje privremeni boravak.

Član 17.

Poslodavac može da zaposli studenta pod uslovima iz člana 16. ovog zakona, s tim da obavljanje poslova u periodu kada traju nastavne aktivnosti može da traje najduže 20 sati nedeljno, odnosno 80 sati mesečno.

Uslovi za izdavanje radne dozvole za obavljanje sezonskih poslova su da stranac ima:

- 1) odobrenje za privremeni boravak stranca;
- 2) zaključen ugovor o radu sa poslodavcem;
- 3) akt poslodavca kojim se utvrđuje način smeštaja i ishrane za vreme boravka i rada u Republici.

b) Radna dozvola za posebne slučajeve zapošljavanja

Član 18.

Radna dozvola za posebne slučajeve zapošljavanja izdaje se na zahtev poslodavca, i to za:

- 1) upućena lica;
- 2) kretanje u okviru privrednog društva;
- 3) nezavisne profesionalce.

Član 19.

Radna dozvola za upućena lica zaposlena kod stranog poslodavca izdaje se na zahtev poslodavca radi obavljanja poslova ili vršenja usluga na teritoriji Republike u skladu sa ovim zakonom.

Uslov za izdavanje radne dozvole iz stava 1. ovog člana jeste da stranac ima:

- 1) odobrenje za privremeni boravak stranca;
- 2) zaključen ugovor između poslodavca za koga se obavljaju poslovi ili vrše usluge i stranog poslodavca koji obavezno sadrži mesto i rok za obavljanje posla;
- 3) dokaz da je upućeno lice zaposleno kod stranog poslodavca najmanje jednu godinu;
- 4) akt o upućivanju na privremeni rad u Republiku kojim se utvrđuje način ostvarivanja prava i obaveza iz rada, kao i način smeštaja i ishrane za vreme boravka i rada u Republici.

Radna dozvola iz stava 1. ovog člana izdaje se za period za koji je zaključen ugovor između poslodavca za koga se vrše usluge i stranog poslodavca, ali ne duže od godinu dana.

Izuzetno od st. 1–3. ovog člana, radna dozvola za upućena lica od strane stranog poslodavca registrovanog za obavljanje delatnosti u državi sa kojom Republika ima zaključen međunarodni ugovor kojim se uređuje upućivanje, izdaje se u postupku, saglasno uslovima i za period utvrđen tim sporazumom.

Član 20.

Dozvola za upućena lica – radi obavljanja poslova ili vršenja usluga po osnovu ugovora o nabavci robe, nabavci ili zakupu mašina ili opreme i njene isporuke, instaliranja, montaže, opravke ili obučavanja za rad na tim mašinama ili opremi izdaje se pod uslovima propisanim u članu 19. ovog zakona, za period duži od 90 dana, odnosno za period potreban za obavljanje posla.

Član 21.

Radna dozvola za kretanje u okviru privrednog društva registrovanog u inostranstvu izdaje se na zahtev ogranka, odnosno zavisnog društva koje je registrovano u Republici, u cilju privremenog upućivanja, odnosno premeštanja zaposlenog na rad u taj ogranak, odnosno zavisno društvo, pod uslovom da je lice kod stranog poslodavca zaposleno najmanje godinu dana na poslovima rukovodioca, menadžera ili specijaliste za pojedine oblasti (ključno osoblje), kao i da će u Republici obavljati iste poslove.

Izuzetno od uslova predviđenih u stavu 1. ovog člana, radna dozvola za kretanje u okviru privrednog društva registrovanog u inostranstvu izdaje se i na zahtev ogranka, odnosno zavisnog društva koje je registrovano u Republici, u cilju privremenog upućivanja, odnosno premeštanja zaposlenog pripravnika na rad u tu organizacionu jedinicu, odnosno zavisno društvo.

Radna dozvola iz st. 1. i 2. ovog člana izdaje se pod uslovima utvrđenim u članu 19. ovog zakona na period dok traje privremeni boravak, ali ne duže od jedne godine.

Član 22.

Radna dozvola za nezavisnog profesionalca izdaje se na zahtev poslodavca, odnosno krajnjeg korisnika usluga.

Radna dozvola iz stava 1. ovog člana izdaje se ako nezavisni profesionalac poseduje:

- 1) odobrenje za privremeni boravak;
- 2) zaključen ugovor sa poslodavcem ili krajnjim korisnikom usluga koji obavezno sadrži rok za obavljanje posla;
- 3) odgovarajuće visoko obrazovanje i/ili tehničke kvalifikacije i propisano radno iskustvo u struci.

Radna dozvola iz stava 1. ovog člana izdaje se na period potreban za obavljanje posla, ali ne duže od godinu dana.

v) Radna dozvola za samozapošljavanje

Član 23.

Radna dozvola za samozapošljavanje izdaje se na zahtev stranca koji ima odobrenje za privremeni boravak u Republici.

U postupku izdavanja radne dozvole za samozapošljavanje, uz zahtev stranac dostavlja:

- 1) izjavu o vrsti, trajanju i obimu aktivnosti kojima planira da se bavi;
- 2) dokaz da ima odgovarajuće kvalifikacije za obavljanje konkretne delatnosti;
- 3) predugovor ili ugovor kojim se dokazuje pravo vlasništva ili zakupa nad poslovnim prostorom u kome će se obavljati delatnost;
- 4) dokaz da raspolaže odgovarajućom opremom za obavljanje konkretne delatnosti;
- 5) izjavu o broju i strukturi lica koja planira da zaposli, posebno državljana Republike, lica koja imaju slobodan pristup tržištu rada i stranaca sa ličnom radnom dozvolom.

Radna dozvola za samozapošljavanje izdaje se na period dok traje odobrenje za privremeni boravak, a najduže na godinu dana uz mogućnost produženja pod uslovom da stranac dokaže da nastavlja obavljanje istog posla pod uslovima pod kojima je dobio dozvolu.

Stranac koji dobije radnu dozvolu za samozapošljavanje u obavezi je da započne obavljanje poslova za koje je radna dozvola izdata u roku od 90 dana od dana dobijanja te dozvole.

III. OGRANIČAVANJE ZAPOSŁJAVANJA STRANACA

Član 24.

Vlada odlukom može da ograniči broj stranaca kojima se izdaju dozvole za rad (u daljem tekstu: kvota) u slučaju poremećaja na tržištu rada, u skladu sa migracionom politikom i stanjem i kretanjem na tržištu rada.

Kvota se utvrđuje na predlog ministarstva nadležnog za poslove zapošljavanja uz prethodno pribavljeno mišljenje socijalno-ekonomskog saveta osnovanog za teritoriju Republike i organizacije nadležne za poslove zapošljavanja.

Kvota se ne primenjuje na stranca, odnosno poslodavca koji zapošljava stranca, a podnosi zahtev za:

- 1) ličnu radnu dozvolu, osim lične radne dozvole koja se izdaje na zahtev posebne kategorije stranca;
- 2) radnu dozvolu za kretanje u okviru privrednog društva.

IV. POSTUPAK IZDAVANJA DOZVOLE ZA RAD

Član 25.

U postupku izdavanja, produženja, poništavanja i prestanka važenja dozvole za rad rešava organizacija nadležna za poslove zapošljavanja koja te poslove obavlja kao poverene, u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak, osim ako posebna pitanja ovim zakonom ili zakonom kojim se uređuje boravak stranaca nisu drugačije uređena.

Podatke od uticaja na rešavanje u skladu sa ovim zakonom, organizacija nadležna za poslove zapošljavanja vodi u skladu sa načelima zaštite podataka o ličnosti, efikasnosti, ekonomičnosti, savesnosti i odgovornosti.

Član 26.

U postupku izdavanja, produženja, poništavanja i prestanka važenja dozvole za rad u prvom stepenu odlučuje mesno nadležna organizaciona jedinica organizacije nadležne za poslove zapošljavanja, određena statutom.

Protiv rešenja iz stava 1. ovog člana može se izjaviti žalba.

Konačno rešenje o žalbi donosi ministar nadležan za poslove zapošljavanja.

Protiv konačnog rešenja iz stava 3. ovog člana tužbom se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom, u skladu sa zakonom.

1. Izdavanje i produženje dozvole za rad

Član 27.

Dozvola za rad izdaje se za period koji je naznačen u zahtevu za izdavanje dozvole, a najduže za period utvrđen ovim zakonom i period za koji traje boravak stranca.

Uz zahtev za izdavanje dozvole za rad podnose se odgovarajući dokazi o ispunjenosti uslova za izdavanje dozvole.

Dozvola za rad produžava se, ako su u momentu podnošenja zahteva za produženje ispunjeni uslovi za njeno izdavanje.

Član 28.

Zahtev za izdavanje, odnosno produženje dozvole za rad, podnosi se organizaciji nadležnoj za poslove zapošljavanja prema mestu privremenog boravka ili stalnog nastanjenja stranca, odnosno prema sedištu poslodavca ili mestu gde se rad obavlja, u zavisnosti od vrste dozvole za rad.

Zahtev za produženje dozvole za rad podnosi se najranije 30, a najkasnije 15 dana pre isteka roka važenja prethodne dozvole.

Način izdavanja, odnosno produženja dozvole za rad, način dokazivanja ispunjenosti uslova utvrđenih ovim zakonom, potrebne dokaze za izdavanje odnosno produženje dozvole za rad, oblik i sadržinu dozvole za rad propisuje ministar nadležan za poslove zapošljavanja.

2. Poništaj dozvole za rad

Član 29.

Dozvola za rad će se poništiti ako:

- 1) stranac obavlja poslove za koje nije izdata dozvola za rad ili ako radi kod drugog poslodavca;
- 2) stranac ne otpočne sa radom u roku od 15 dana od dana izdavanja radne dozvole za zapošljavanje;
- 3) stranac kome je izdata dozvola za samozapošljavanje ne otpočne sa obavljanjem poslova za koje mu je izdata dozvola za rad u roku od 90 dana od dana dobijanja dozvole;
- 4) u momentu izdavanja, odnosno produženja nisu bili ispunjeni uslovi utvrđeni ovim zakonom.

Inspektor rada dužan je da odmah obavesti organizaciju nadležnu za poslove zapošljavanja ako u postupku inspekcijskog nadzora utvrdi činjenice iz stava 1. tačka 1) ovog člana.

Poslodavac je dužan da obavesti organizaciju nadležnu za poslove zapošljavanje ako stranac ne otpočne sa radom u roku od 15 dana od dana izdavanja radne dozvole za zapošljavanje.

Stranac je dužan da obavesti organizaciju nadležnu za poslove zapošljavanja o okolnostima iz stava 1. tačka 3) ovog člana u roku od 15 dana od dana proteka roka za otpočinjanje obavljanja delatnosti.

Rešenje o poništaju dozvole za rad organizacija nadležna za poslove zapošljavanja donosi po prijavi činjenica iz stava 1. ovog člana ili po službenoj dužnosti.

3. Prestanak važenja dozvole za rad

Član 30.

Dozvola za rad prestaje da važi:

- 1) istekom roka na koji je izdata;
- 2) odricanjem;

3) prestankom statusa izbeglice, lica koje traži azil, lica kome je odobrena privremena zaštita, odnosno lica kome je odobrena supsidijarna zaštita;

4) prestankom ugovora o radu ili drugog ugovora bez zasnivanja radnog odnosa kojim stranac ostvaruje prava po osnovu rada u skladu sa zakonom, odnosno prestankom rada stranca koji poseduje odobrenje za privremeni boravak u Republici;

5) ako stranac izgubi svojstvo preduzetnika ili pravno lice prestane sa radom pre isteka roka važenja radne dozvole za samozapošljavanje;

6) ako to zahtevaju razlozi zaštite javnog poretka ili bezbednosti Republike i njenih građana, u skladu sa zakonom;

7) ako je strancu prestalo pravo na stalno nastanjenje ili privremeni boravak u Republici;

8) ako stranac postane domaći državljanin;

9) u slučaju smrti;

10) ako je stranac boravio van Republike duže od šest meseci neprekidno.

Stranac je dužan da obavesti organizaciju nadležnu za poslove zapošljavanja o činjenicama iz stava 1. tač. 2) i 5) ovog člana u roku od 15 dana od dana odricanja, odnosno dana kada je izgubio svojstvo preduzetnika ili je pravno lice prestalo sa radom.

Poslodavac je dužan da obavesti organizaciju nadležnu za poslove zapošljavanja o činjenicama iz stava 1. tačka 4) ovog člana u roku od 15 dana od dana prestanka rada stranca.

Rešenje o prestanku dozvole za rad organizacija nadležna za poslove zapošljavanja donosi za okolnosti iz stava 1. osim u slučajevima iz tač. 1), 8) i 9) ovog člana, po prijavi okolnosti ili po službenoj dužnosti.

V. EVIDENCIJA I SARADNJA

Član 31.

Organizacija nadležna za poslove zapošljavanja dužna je da vodi evidenciju o:

1) dozvolama za rad;

2) strancima koji ostvaruju pravo na rad u skladu sa ovim zakonom.

Poslove iz stava 1. ovog člana organizacija nadležna za poslove zapošljavanja obavlja kao poverene poslove, u skladu sa propisom kojim je uređena bliža sadržina podataka i način vođenja evidencija u oblasti zapošljavanja.

Član 32.

Organi i organizacije koji obavljaju poslove vezane za boravak i zapošljavanje stranca, drugi organi i organizacije koji obavljaju poslove u vezi sa ostvarivanjem različitih prava stranca, kao i organizacije poslodavaca i sindikata, dužni su da neposredno i kontinuirano sarađuju i razmenjuju potrebne informacije između sebe i sa drugim organima i organizacijama u inostranstvu.

VI. NADZOR

Član 33.

Ministarstvo nadležno za poslove zapošljavanja vrši nadzor nad radom imalaca javnih ovlašćenja u vršenju poslova državne uprave poverenih ovim zakonom.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, odnosno nad ispunjavanjem uslova za zapošljavanje stranca u skladu sa ovim zakonom, vrši Inspektorat za rad.

VII. KAZNE NE ODREDBE

Član 34.

Novčanom kaznom od 800.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice – poslodavac, ako:

- 1) zaposli stranca suprotno odredbama ovog zakona (član 9. stav 1);
- 2) ne čuva dokaze o ispunjavanju uslova za zapošljavanje stranca u poslovnom prostoru u kome stranac radi (član 9. stav 2);
- 3) zaposli stranca na poslovima za koje nije dobio radnu dozvolu (član 14. stav 2);
- 4) ne izvrši obaveze utvrđene članom 15;
- 5) zaposli stranca suprotno odredbama čl. 16. i 17. ovog zakona;
- 6) zaposli stranca suprotno odredbama čl. 19 – 22. ovog zakona;
- 7) ne podnese zahtev za produženje dozvole za rad u propisanom roku (član 28. stav 2);
- 8) ne postupi u skladu sa odredbom člana 29. stav 3. ovog zakona;
- 9) ne postupi u skladu sa odredbom člana 30. stav 3. ovog zakona.

Novčanom kaznom od 50.000 do 500.000 dinara za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se fizičko lice – poslodavac koji ima svojstvo preduzetnika.

Novčanom kaznom od 20.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u pravnom licu.

Poslodavcu iz stava 1. tačka 1. ovog člana može se izreći zaštitna mera zabrana vršenja određene delatnosti u trajanju od šest meseci do jedne godine.

Poslodavcu iz stava 2. ovog člana može se izreći zaštitna mera zabrana vršenja određenih delatnosti, u trajanju od šest meseci do jedne godine.

Član 35.

Novčanom kaznom od 15.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj stranac, ako:

- 1) se zaposli suprotno odredbama ovog zakona (član 9. stav 1);
- 2) obavlja poslove za koje nije dobio radnu dozvolu (član 14. stav 2);
- 3) ne postupi u skladu sa odredbom člana 29. stav 4. ovog zakona;
- 4) ne postupi u skladu sa odredbom člana 30. stav 2. ovog zakona.

Član 36.

Novčanom kaznom od 500.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice – organizacija nadležna za poslove zapošljavanja, ako:

- 1) ne omogući nezaposlenom strancu ostvarivanje prava utvrđenog članom 4. stav 2. ovog zakona;
- 2) za isti vremenski period izda više vrsta dozvola za rad suprotno odredbi člana 10. stav 3. ovog zakona;

- 3) izda dozvolu za rad suprotno odredbama člana 24. ovog zakona;
- 4) ne sprovodi ili sprovodi suprotno odredbama ovog zakona poslove utvrđene čl. 25–30. ovog zakona.

Novčanom kaznom od 20.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u pravnom licu – organizaciji nadležnoj za poslove zapošljavanja.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 37.

Stranci koji su zasnovali radni odnos ili rade na osnovu odobrenja za zasnivanje radnog odnosa koja su izdata po propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju da rade do isteka roka na koje je odobrenje izdato.

Član 38.

Ministar nadležan za poslove zapošljavanja doneće propise na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona u roku od tri meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 39.

Danom početka primene ovog zakona prestaje da važi Zakon o uslovima za zasnivanje radnog odnosa sa stranim državljanima („Službeni list SFRJ”, br. 11/78 i 64/89, „Službeni list SRJ”, br. 42/92, 24/94 i 28/96 i „Službeni glasnik RS”, broj 101/05 – dr. zakon).

Član 40.

Propisi doneti na osnovu Zakona o uslovima za zasnivanje radnog odnosa sa stranim državljanima („Službeni list SFRJ”, br. 11/78 i 64/89, „Službeni list SRJ”, br. 42/92, 24/94 i 28/96 i „Službeni glasnik RS”, broj 101/05 – dr. zakon) ostaju na snazi do dana stupanja na snagu propisa donetih na osnovu ovog zakona, ukoliko nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 41.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, osim odredaba čl. 5–8. koje se primenjuju od dana stupanja Republike u članstvo Evropske unije.

Z A K O N

O ZAPOŠLJAVANJU STRANACA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 8.

Ovim zakonom uređuju se uslovi i postupak za zapošljavanje stranaca u Republici Srbiji (u daljem tekstu: Republika) i druga pitanja od značaja za zapošljavanje i rad stranaca u Republici.

Osnovni pojmovi

Član 9.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 13) **stranac** je svako lice koje nema državljanstvo Republike Srbije;
- 14) **zapošljavanje stranca** je zaključivanje ugovora o radu ili drugog ugovora kojim stranac bez zasnivanja radnog odnosa ostvaruje prava po osnovu rada u skladu sa zakonom;
- 15) **samozapošljavanje stranca** je zapošljavanje stranca u privrednom subjektu ili drugom obliku delatnosti, u skladu sa zakonom, u kome je taj stranac jedini ili kontrolni član, u skladu sa zakonom;
- 16) **državljanin EU** je državljanin države članice Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora ili Švajcarske Konfederacije koji svoje pravo dokazuje državljanstvom države članice Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora, odnosno Švajcarske Konfederacije;
- 17) **poslodavac** je domaće pravno ili fizičko lice registrovano za obavljanje delatnosti u Republici, kao i ogranak i predstavništvo stranog poslodavca registrovan za obavljanje delatnosti u Republici;
- 18) **strani poslodavac** je strano pravno ili fizičko lice registrovano u inostranstvu za obavljanje delatnosti;
- 19) **upućeno lice** je stranac koji je zaposlen kod stranog poslodavca kod koga ostvaruje prava iz rada, a koji privremeno na teritoriji Republike obavlja poslove, odnosno vrši usluge iz delatnosti stranog poslodavca, u skladu sa zakonom, odnosno potvrđenim međunarodnim ugovorom;
- 20) **izbeglica** je stranac kome je priznato pravo na utočište u skladu sa propisima o azilu, osim lica sa teritorije bivše SFRJ kojima je status izbeglice priznat u skladu sa propisima o izbeglicama, na koja se ovaj zakon ne primenjuje;
- 21) **lice iz posebne kategorije stranaca** je lice koje traži azil, lice kome je odobrena privremena zaštita, žrtva trgovine ljudima, odnosno lice kome je odobrena supsidijarna zaštita, u skladu sa zakonom;
- 22) **nezavisni profesionalac** je samozaposleno fizičko lice, odnosno preduzetnik registrovan za obavljanje delatnosti u inostranstvu koji na osnovu neposredno zaključenog ugovora sa domaćim poslodavcem, odnosno krajnjim korisnikom usluga, obavlja poslove na teritoriji Republike;
- 23) **student** je stranac kome je odobren privremeni boravak zbog studiranja i koji je upisan na akreditovane studijske programe u skladu sa zakonom;
- 24) **sezonski poslovi** su poslovi koji imaju sezonski karakter u oblasti poljoprivrede, šumarstva, građevinarstva ili drugih delatnosti, a koje karakteriše privremeno značajno povećanje obima posla u periodu ne dužem od šest meseci u toku 12 meseci.

Primena zakona

Član 10.

Stranac se zapošljava u Republici ako su ispunjeni uslovi utvrđeni zakonom, odnosno potvrđenim međunarodnim ugovorom.

Uslovi za zapošljavanje stranca utvrđeni ovim zakonom ne primenjuju se na zapošljavanje stranca koji:

- 9) ima pravo na privilegije i imunitete u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima;
- 10) u Republici, bez zasnivanja radnog odnosa, boravi radi obavljanja poslova na osnovu odgovarajućih ugovora ili sporazuma sa međunarodnim organizacijama, između nadležnih institucija Republike i drugih država ili u okviru međunarodnih projekata o stručno-tehničkoj saradnji, obrazovanju ili istraživanju;

11) je predstavnik inostranog medija upisan u evidenciju predstavnika inostranih medija, koji se vodi u ministarstvu nadležnom za poslove javnog informisanja u Republici;

12) u Republici boravi radi obavljanja verskih poslova i verske službe ili organizuje, odnosno sprovodi dobrotvorne akcije u okviru registrovanih crkava i verskih zajednica u Republici, u skladu sa zakonom;

13) je volonter, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast volontiranja;

14) na osnovu ugovora zaključenih između organa nadležnih za poslove odbrane ili unutrašnje poslove obavlja poslove od interesa za Republiku ili za potrebe odbrane ili bezbednosti zemlje ili se usavršava u ovim oblastima;

15) je član posade broda, odnosno vazduhoplova, ili obavlja poslove u drumskom ili železničkom saobraćaju i zaposlen je kod stranog poslodavca;

16) je član spasilačke jedinice koja pruža pomoć prilikom otklanjanja posledica nesrećnih slučajeva i prirodnih katastrofa, kao i slučajeva humanitarne pomoći.

Uslovi za zapošljavanje stranca utvrđeni ovim zakonom ne primenjuju se i na stranca čiji boravak u Republici ne traje duže od 90 dana u roku od šest meseci od dana prvog ulaska u Republiku, i to na stranca koji:

7) je vlasnik, osnivač, zastupnik ili član organa pravnog lica registrovan u Republici, u skladu sa zakonom, ako nije u radnom odnosu u tom pravnom licu;

8) u Republici boravi radi uspostavljanja poslovnih kontakata ili prisustvovanja poslovnim sastancima i koji, bez ostvarivanja prihoda u Republici, obavlja druge poslovne aktivnosti koje se odnose na pripremu stranog poslodavca da uspostavi prisustvo i otpočne sa radom u Republici;

9) je predavač ili istraživač koji učestvuje u organizovanim profesionalnim skupovima ili istraživačkim projektima ili obavlja rad u cilju predstavljanja ili sprovođenja različitih naučnih i tehničkih dostignuća, kao i njegovo prateće osoblje;

10) lično obavlja privremene obrazovne, sportske, umetničke, kulturne i druge slične aktivnosti, odnosno u Republici boravi na naučnom, umetničkom, kulturnom ili sportskom događaju, u organizaciji ovlašćenih organizacija, državnih organa ili organa autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave, kao i prateće organizacijsko i tehničko osoblje;

11) je upućeno lice koje u Republici izvodi radove na osnovu ugovora o nabavci robe, nabavci ili zakupu mašina ili opreme i njene isporuke, instaliranja, montaže, opravke ili obučavanja za rad na tim mašinama ili opremi;

12) samostalno ili za potrebe stranog poslodavca u Republici boravi radi obavljanja poslova opremanja i izlaganja opreme i eksponata na trgovinskim i drugim sajmovima i izložbama.

Jednak položaj

Član 11.

Stranac koji se zapošljava u Republici u skladu sa ovim zakonom, ima jednaka prava i obaveze u pogledu rada, zapošljavanja i samozapošljavanja kao i državljani Republike, ako su ispunjeni uslovi u skladu sa zakonom.

Stranac se smatra nezaposlenim u skladu sa propisima o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti i ostvaruje jednaka prava kao državljani Republike ako su ispunjeni uslovi u skladu sa ovim zakonom.

II. USLOVI ZA ZAPOSŁJAVANJE STRANCA

1. Uslovi za zapošljavanje državljana EU

Član 12.

Pravo na slobodan pristup tržištu rada u Republici, odnosno na zapošljavanje, samozapošljavanje i ostvarivanje prava za slučaj nezaposlenosti, osim ako međunarodnim ugovorom koji obavezuje Republiku nije utvrđeno drugačije, imaju:

3) državljani EU;

4) članovi porodice državljana iz tačke 1) ovog stava, koji nisu državljani EU i imaju odobrenje za privremeni boravak za članove porodice ili stalno nastanjenje u tim državama kojim dokazuju svoje pravo na slobodan pristup tržištu rada.

Pod članovima porodice državljana EU smatraju se:

6) supružnici u braku ili van braka državljana EU, u skladu sa zakonom;

7) direktni potomci državljana EU mlađi od 21 godine života ili direktni potomci njegovog supružnika u braku ili van braka, mlađi od 21 godine života;

8) usvojena deca mlađa od 21 godine života ili pastorki državljana EU ili njegovog supružnika u braku ili van braka, mlađi od 21 godine života;

9) lica iz tač. 2) i 3) ovog stava starija od 21 godine života koja nisu u stanju da se samostalno izdržavaju, odnosno koje je dužan da izdržava državljanin EU ili njegov supružnik u braku ili van braka;

10) direktni preci državljana EU ili direktni preci njegovog supružnika u braku ili van braka, koje je državljanin EU ili njegov supružnik u braku ili van braka dužan da izdržava.

Licima iz stava 1. ovog člana koja imaju pravo na slobodan pristup tržištu rada nije potrebna dozvola za rad u smislu odredaba ovog zakona.

Lica iz stava 1. ovog člana ne smeju postati neprimereni teret sistemu socijalne zaštite Republike, odnosno moraju da imaju dovoljno sredstava da izdržavaju sebe i članove svoje porodice.

Član 13.

Slobodan pristup tržištu rada u Republici lice iz člana 5. ovog zakona ima i ako:

4) mu radni odnos prestane za vreme privremene nesposobnosti za rad zbog bolesti ili povrede na radu;

5) bez svoje krivice ostane bez posla, koji je u Republici trajao najmanje godinu dana i ako je prijavljeno kao nezaposleno lice organizaciji nadležnoj za poslove zapošljavanja;

6) je uključeno u programe dodatnog obrazovanja i obuke.

Član 14.

Državljaninu EU pravo na slobodan pristup tržištu rada traje šest meseci nakon prestanka zaposlenja ako mu je:

3) prestao radni odnos na određeno vreme koji je trajao kraće od 12 meseci i ako je prijavljen kao nezaposleno lice organizaciji nadležnoj za poslove zapošljavanja;

4) u prvih 12 meseci boravka bez njegove krivice prestao radni odnos na neodređeno vreme i ako je prijavljen kao nezaposleno lice organizaciji nadležnoj za poslove zapošljavanja.

Član 8.

Strani poslodavac, koji ima sedište u državi članici Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora ili Švajcarske Konfederacije, može uputiti stranca koji nije državljanin EU na rad u Republiku bez dozvole za rad u smislu odredaba ovog zakona, osim ako međunarodnim ugovorom koji obavezuje Republiku nije utvrđeno drugačije.

Strani poslodavac može uputiti stranca iz stava 1. ovog člana pod uslovom da ima:

- 1) zaključen ugovor sa poslodavcem ili krajnjim korisnikom usluga koji obavezno sadrži mesto i rok za obavljanje posla;
- 2) zaključen ugovor o radu sa strancem iz stava 1. ovog člana u skladu sa zakonom koji je na snazi u državi članici u kojoj strani poslodavac ima sedište;
- 3) akt o upućivanju na privremeni rad u Republiku kojim se utvrđuje način ostvarivanja prava i obaveza iz rada, kao i način smeštaja i ishrane za vreme boravka i rada u Republici.

Stranac iz stava 1. ovog člana mora imati dozvolu za boravak i rad u državi članici u kojoj strani poslodavac ima sedište.

Stranac iz stava 1. ovog člana ne može biti angažovan isključivo radi upućivanja na rad u Republiku.

2. Zapošljavanje stranaca

Član 9.

Zapošljavanje stranca ostvaruje se pod uslovom da poseduje odobrenje za privremeni boravak bez obzira na vremensko trajanje boravka ili stalno nastanjenje u skladu sa zakonom i dozvolu za rad u skladu sa ovim zakonom, ako ovim zakonom nije drugačije utvrđeno.

Dokazi o ispunjavanju uslova za zapošljavanje stranca u skladu sa ovim zakonom obavezno se čuvaju u poslovnom prostoru u kome stranac radi.

Vrste dozvola za rad

Član 10.

Dozvolom za rad, u smislu ovog zakona, smatra se akt na osnovu kojeg stranac može da se zapošljava ili samozapošljava u Republici, u skladu sa zakonom.

Dozvola za rad se može izdati kao:

- 3) lična radna dozvola;
- 4) radna dozvola.

Za isti vremenski period izdaje se samo jedna vrsta dozvole za rad.

Lična radna dozvola

Član 11.

Lična radna dozvola je dozvola za rad koja strancu u Republici omogućava slobodno zapošljavanje, samozapošljavanje i ostvarivanje prava za slučaj nezaposlenosti, u skladu sa zakonom.

Član 12.

Lična radna dozvola se izdaje na zahtev stranca ako:

- 4) ima odobrenje za stalno nastanjenje;

- 5) ima status izbeglice;
- 6) pripada posebnoj kategoriji stranca.

Lična radna dozvola izdaje se u slučajevima utvrđenim međunarodnim ugovorom koji obavezuje Republiku, u skladu sa tim ugovorom.

Lična radna dozvola izdaje se radi spajanja porodice i na zahtev člana uže porodice stranca iz stava 1. tač. 1) i 2) ovog člana kome je izdato odobrenje za stalno nastanjenje ili privremeni boravak, kao i stranca člana uže porodice državljanina Republike i stranca srpskog porekla do trećeg stepena srodstva u pravoj liniji, ukoliko lice ispunjava uslov u pogledu minimalnih godina života za zasnivanje radnog odnosa u skladu sa propisima o radu.

Pod članovima uže porodice smatraju se supružnici u braku ili van braka stranca koji ima ličnu radnu dozvolu, maloletna deca rođena u braku ili van braka, maloletna usvojena deca ili maloletni pastorki, kao i drugi članovi porodice, u skladu sa zakonom kojim se uređuje boravak stranaca.

Član 13.

Strancu koji ima odobrenje za stalno nastanjenje lična radna dozvola izdaje se na period dok traje lična karta za strance.

Izbeglici lična radna dozvola izdaje se na period dok traje lična karta za lice kome je odobren azil.

Licu koje traži azil lična radna dozvola može se izdati devet meseci nakon podnošenja zahteva za azil, ako odluka o tom zahtevu nije doneta bez njegove krivice, za period od šest meseci uz mogućnost produženja, dok traje status lica koje traži azil.

Licu kome je odobrena privremena zaštita lična radna dozvola izdaje se za vreme trajanja statusa osobe sa privremenom zaštitom.

Žrtvi trgovine ljudima lična radna dozvola se izdaje za vreme trajanja dozvole boravka.

Licu kome je odobrena supsidijarna zaštita lična radna dozvola izdaje se za vreme trajanja statusa osobe sa supsidijarnom zaštitom.

Članu uže porodice stranca iz člana 12. stav 3. ovog zakona radna dozvola izdaje se za vreme trajanja dozvole boravka.

Radna dozvola

Član 14.

Radna dozvola je vrsta dozvole za rad koja se izdaje kao:

- 4) radna dozvola za zapošljavanje;
- 5) radna dozvola za posebne slučajeve zapošljavanja;
- 6) radna dozvola za samozapošljavanje.

Stranac sa radnom dozvolom može u Republici da obavlja samo poslove za koje je dobio dozvolu.

Član 15.

Poslodavac na čiji zahtev je izdata radna dozvola:

- 1) ne može da uputi stranca na rad kod drugog poslodavca;
- 2) u obavezi je da prijavi stranca na obavezno socijalno osiguranje, u skladu sa zakonom;
- 3) snosi troškove izdavanja radne dozvole i iste ne može da prenese na stranca.

Poslodavac koji je zaposlio stranca bez odgovarajućeg odobrenja za boravak i radne dozvole dužan je da mu isplati sva novčana potraživanja, u skladu sa propisima o radu, uz uplatu pripadajućih poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

U slučaju iz stava 2. ovog člana postoji pretpostavka da je radni odnos trajao najmanje tri meseca, ukoliko se ne dokaže suprotno.

a) Radna dozvola za zapošljavanje

Član 16.

Radna dozvola za zapošljavanje izdaje se na zahtev poslodavca, u skladu sa stanjem na tržištu rada, pod uslovima da poslodavac:

4) pre podnošenja zahteva za radnu dozvolu za zapošljavanje nije otpuštao zaposlene usled tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promena na radnim mestima za koje se traži radna dozvola za zapošljavanje, u skladu sa propisima o radu;

5) mesec dana pre podnošenja zahteva za radnu dozvolu za zapošljavanje nije pronašao državljane Republike, lica koja imaju slobodan pristup tržištu rada ili stranca sa ličnom radnom dozvolom, odgovarajućih kvalifikacija sa evidencije organizacije nadležne za poslove zapošljavanja;

6) priloži predlog ugovora o radu ili drugog ugovora kojim se ostvaruju prava po osnovu rada, u skladu sa zakonom.

Radna dozvola za zapošljavanje izdaje se za zapošljavanje stranca koji ima odobrenje za privremeni boravak i ispunjava sve uslove iz zahteva poslodavca koji se odnose na odgovarajuća znanja i sposobnosti, kvalifikacije, prethodno iskustvo i dr.

Radna dozvola za zapošljavanje izdaje se za planirani period zaposlenja, a najduže dok traje privremeni boravak.

Član 17.

Poslodavac može da zaposli studenta pod uslovima iz člana 16. ovog zakona, s tim da obavljanje poslova u periodu kada traju nastavne aktivnosti može da traje najduže 20 sati nedeljno, odnosno 80 sati mesečno.

Uslovi za izdavanje radne dozvole za obavljanje sezonskih poslova su da stranac ima:

- 4) odobrenje za privremeni boravak stranca;
- 5) zaključen ugovor o radu sa poslodavcem;
- 6) akt poslodavca kojim se utvrđuje način smeštaja i ishrane za vreme boravka i rada u Republici.

b) Radna dozvola za posebne slučajeve zapošljavanja

Član 18.

Radna dozvola za posebne slučajeve zapošljavanja izdaje se na zahtev poslodavca, i to za:

- 4) upućena lica;
- 5) kretanje u okviru privrednog društva;
- 6) nezavisne profesionalce.

Član 19.

Radna dozvola za upućena lica zaposlena kod stranog poslodavca izdaje se na zahtev poslodavca radi obavljanja poslova ili vršenja usluga na teritoriji Republike u skladu sa ovim zakonom.

Uslov za izdavanje radne dozvole iz stava 1. ovog člana jeste da stranac ima:

- 5) odobrenje za privremeni boravak stranca;
- 6) zaključen ugovor između poslodavca za koga se obavljaju poslovi ili vrše usluge i stranog poslodavca koji obavezno sadrži mesto i rok za obavljanje posla;
- 7) dokaz da je upućeno lice zaposleno kod stranog poslodavca najmanje jednu godinu;
- 8) akt o upućivanju na privremeni rad u Republiku kojim se utvrđuje način ostvarivanja prava i obaveza iz rada, kao i način smeštaja i ishrane za vreme boravka i rada u Republici.

Radna dozvola iz stava 1. ovog člana izdaje se za period za koji je zaključen ugovor između poslodavca za koga se vrše usluge i stranog poslodavca, ali ne duže od godinu dana.

Izuzetno od st. 1–3. ovog člana, radna dozvola za upućena lica od strane stranog poslodavca registrovanog za obavljanje delatnosti u državi sa kojom Republika ima zaključen međunarodni ugovor kojim se uređuje upućivanje, izdaje se u postupku, saglasno uslovima i za period utvrđen tim sporazumom.

Član 20.

Dozvola za upućena lica – radi obavljanja poslova ili vršenja usluga po osnovu ugovora o nabavci robe, nabavci ili zakupu mašina ili opreme i njene isporuke, instaliranja, montaže, opravke ili obučavanja za rad na tim mašinama ili opremi izdaje se pod uslovima propisanim u članu 19. ovog zakona, za period duži od 90 dana, odnosno za period potreban za obavljanje posla.

Član 21.

Radna dozvola za kretanje u okviru privrednog društva registrovanog u inostranstvu izdaje se na zahtev ogranka, odnosno zavisnog društva koje je registrovano u Republici, u cilju privremenog upućivanja, odnosno premeštanja zaposlenog na rad u taj ogranak, odnosno zavisno društvo, pod uslovom da je lice kod stranog poslodavca zaposleno najmanje godinu dana na poslovima rukovodioca, menadžera ili specijaliste za pojedine oblasti (ključno osoblje), kao i da će u Republici obavljati iste poslove.

Izuzetno od uslova predviđenih u stavu 1. ovog člana, radna dozvola za kretanje u okviru privrednog društva registrovanog u inostranstvu izdaje se i na zahtev ogranka, odnosno zavisnog društva koje je registrovano u Republici, u cilju privremenog upućivanja, odnosno premeštanja zaposlenog pripravnika na rad u tu organizacionu jedinicu, odnosno zavisno društvo.

Radna dozvola iz st. 1. i 2. ovog člana izdaje se pod uslovima utvrđenim u članu 19. ovog zakona na period dok traje privremeni boravak, ali ne duže od jedne godine.

Član 22.

Radna dozvola za nezavisnog profesionalca izdaje se na zahtev poslodavca, odnosno krajnjeg korisnika usluga.

Radna dozvola iz stava 1. ovog člana izdaje se ako nezavisni profesionalac poseduje:

- 4) odobrenje za privremeni boravak;
- 5) zaključen ugovor sa poslodavcem ili krajnjim korisnikom usluga koji obavezno sadrži rok za obavljanje posla;
- 6) odgovarajuće visoko obrazovanje i/ili tehničke kvalifikacije i propisano radno iskustvo u struci.

Radna dozvola iz stava 1. ovog člana izdaje se na period potreban za obavljanje posla, ali ne duže od godinu dana.

v) Radna dozvola za samozapošljavanje

Član 23.

Radna dozvola za samozapošljavanje izdaje se na zahtev stranca koji ima odobrenje za privremeni boravak u Republici.

U postupku izdavanja radne dozvole za samozapošljavanje, uz zahtev stranc dostavlja:

- 6) izjavu o vrsti, trajanju i obimu aktivnosti kojima planira da se bavi;
- 7) dokaz da ima odgovarajuće kvalifikacije za obavljanje konkretne delatnosti;
- 8) predugovor ili ugovor kojim se dokazuje pravo vlasništva ili zakupa nad poslovnim prostorom u kome će se obavljati delatnost;
- 9) dokaz da raspolaže odgovarajućom opremom za obavljanje konkretne delatnosti;
- 10) izjavu o broju i strukturi lica koja planira da zaposli, posebno državljana Republike, lica koja imaju slobodan pristup tržištu rada i stranaca sa ličnom radnom dozvolom.

Radna dozvola za samozapošljavanje izdaje se na period dok traje odobrenje za privremeni boravak, a najduže na godinu dana uz mogućnost produženja pod uslovom da stranc dokaže da nastavlja obavljanje istog posla pod uslovima pod kojima je dobio dozvolu.

Stranc koji dobije radnu dozvolu za samozapošljavanje u obavezi je da započne obavljanje poslova za koje je radna dozvola izdata u roku od 90 dana od dana dobijanja te dozvole.

III. OGRANIČAVANJE ZAPOSŁJAVANJA STRANACA

Član 24.

Vlada odlukom može da ograniči broj stranaca kojima se izdaju dozvole za rad (u daljem tekstu: kvota) u slučaju poremećaja na tržištu rada, u skladu sa migracionom politikom i stanjem i kretanjem na tržištu rada.

Kvota se utvrđuje na predlog ministarstva nadležnog za poslove zapošljavanja uz prethodno pribavljeno mišljenje socijalno-ekonomskog saveta osnovanog za teritoriju Republike i organizacije nadležne za poslove zapošljavanja.

Kvota se ne primenjuje na stranca, odnosno poslodavca koji zapošljava stranca, a podnosi zahtev za:

- 3) ličnu radnu dozvolu, osim lične radne dozvole koja se izdaje na zahtev posebne kategorije stranca;
- 4) radnu dozvolu za kretanje u okviru privrednog društva.

IV. POSTUPAK IZDAVANJA DOZVOLE ZA RAD

Član 25.

U postupku izdavanja, produženja, poništavanja i prestanka važenja dozvole za rad rešava organizacija nadležna za poslove zapošljavanja koja te poslove obavlja kao poverene, u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak, osim ako posebna pitanja ovim zakonom ili zakonom kojim se uređuje boravak stranaca nisu drugačije uređena.

Podatke od uticaja na rešavanje u skladu sa ovim zakonom, organizacija nadležna za poslove zapošljavanja vodi u skladu sa načelima zaštite podataka o ličnosti, efikasnosti, ekonomičnosti, savesnosti i odgovornosti.

Član 26.

U postupku izdavanja, produženja, poništavanja i prestanka važenja dozvole za rad u prvom stepenu odlučuje mesno nadležna organizaciona jedinica organizacije nadležne za poslove zapošljavanja, određena statutom.

Protiv rešenja iz stava 1. ovog člana može se izjaviti žalba.

Konačno rešenje o žalbi donosi ministar nadležan za poslove zapošljavanja.

Protiv konačnog rešenja iz stava 3. ovog člana tužbom se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom, u skladu sa zakonom.

1. Izdavanje i produženje dozvole za rad

Član 27.

Dozvola za rad izdaje se za period koji je naznačen u zahtevu za izdavanje dozvole, a najduže za period utvrđen ovim zakonom i period za koji traje boravak stranca.

Uz zahtev za izdavanje dozvole za rad podnose se odgovarajući dokazi o ispunjenosti uslova za izdavanje dozvole.

Dozvola za rad produžava se, ako su u momentu podnošenja zahteva za produženje ispunjeni uslovi za njeno izdavanje.

Član 28.

Zahtev za izdavanje, odnosno produženje dozvole za rad, podnosi se organizaciji nadležnoj za poslove zapošljavanja prema mestu privremenog boravka ili stalnog nastanjenja stranca, odnosno prema sedištu poslodavca ili mestu gde se rad obavlja, u zavisnosti od vrste dozvole za rad.

Zahtev za produženje dozvole za rad podnosi se najranije 30, a najkasnije 15 dana pre isteka roka važenja prethodne dozvole.

Način izdavanja, odnosno produženja dozvole za rad, način dokazivanja ispunjenosti uslova utvrđenih ovim zakonom, potrebne dokaze za izdavanje odnosno produženje dozvole za rad, oblik i sadržinu dozvole za rad propisuje ministar nadležan za poslove zapošljavanja.

2. Poništaj dozvole za rad

Član 29.

Dozvola za rad će se poništiti ako:

- 5) stranac obavlja poslove za koje nije izdata dozvola za rad ili ako radi kod drugog poslodavca;
- 6) stranac ne otpočne sa radom u roku od 15 dana od dana izdavanja radne dozvole za zapošljavanje;
- 7) stranac kome je izdata dozvola za samozapošljavanje ne otpočne sa obavljanjem poslova za koje mu je izdata dozvola za rad u roku od 90 dana od dana dobijanja dozvole;
- 8) u momentu izdavanja, odnosno produženja nisu bili ispunjeni uslovi utvrđeni ovim zakonom.

Inspektor rada dužan je da odmah obavesti organizaciju nadležnu za poslove zapošljavanja ako u postupku inspekcijskog nadzora utvrdi činjenice iz stava 1. tačka 1) ovog člana.

Poslodavac je dužan da obavesti organizaciju nadležnu za poslove zapošljavanje ako stranac ne otpočne sa radom u roku od 15 dana od dana izdavanja radne dozvole za zapošljavanje.

Stranac je dužan da obavesti organizaciju nadležnu za poslove zapošljavanja o okolnostima iz stava 1. tačka 3) ovog člana u roku od 15 dana od dana proteka roka za otpočinjanje obavljanja delatnosti.

Rešenje o poništaju dozvole za rad organizacija nadležna za poslove zapošljavanja donosi po prijavi činjenica iz stava 1. ovog člana ili po službenoj dužnosti.

3. Prestanak važenja dozvole za rad

Član 30.

Dozvola za rad prestaje da važi:

- 11) istekom roka na koji je izdata;
- 12) odricanjem;
- 13) prestankom statusa izbeglice, lica koje traži azil, lica kome je odobrena privremena zaštita, odnosno lica kome je odobrena supsidijarna zaštita;
- 14) prestankom ugovora o radu ili drugog ugovora bez zasnivanja radnog odnosa kojim stranac ostvaruje prava po osnovu rada u skladu sa zakonom, odnosno prestankom rada stranca koji poseduje odobrenje za privremeni boravak u Republici;
- 15) ako stranac izgubi svojstvo preduzetnika ili pravno lice prestane sa radom pre isteka roka važenja radne dozvole za samozapošljavanje;
- 16) ako to zahtevaju razlozi zaštite javnog poretka ili bezbednosti Republike i njenih građana, u skladu sa zakonom;
- 17) ako je strancu prestalo pravo na stalno nastanjenje ili privremeni boravak u Republici;
- 18) ako stranac postane domaći državljanin;

19) u slučaju smrti;

20) ako je stranac boravio van Republike duže od šest meseci neprekidno.

Stranac je dužan da obavesti organizaciju nadležnu za poslove zapošljavanja o činjenicama iz stava 1. tač. 2) i 5) ovog člana u roku od 15 dana od dana odricanja, odnosno dana kada je izgubio svojstvo preduzetnika ili je pravno lice prestalo sa radom.

Poslodavac je dužan da obavesti organizaciju nadležnu za poslove zapošljavanja o činjenicama iz stava 1. tačka 4) ovog člana u roku od 15 dana od dana prestanka rada stranca.

Rešenje o prestanku dozvole za rad organizacija nadležna za poslove zapošljavanja donosi za okolnosti iz stava 1. osim u slučajevima iz tač. 1), 8) i 9) ovog člana, po prijavi okolnosti ili po službenoj dužnosti.

V. EVIDENCIJA I SARADNJA

Član 31.

Organizacija nadležna za poslove zapošljavanja dužna je da vodi evidenciju o:

3) dozvolama za rad;

4) strancima koji ostvaruju pravo na rad u skladu sa ovim zakonom.

Poslove iz stava 1. ovog člana organizacija nadležna za poslove zapošljavanja obavlja kao poverene poslove, u skladu sa propisom kojim je uređena bliža sadržina podataka i način vođenja evidencija u oblasti zapošljavanja.

Član 32.

Organi i organizacije koji obavljaju poslove vezane za boravak i zapošljavanje stranca, drugi organi i organizacije koji obavljaju poslove u vezi sa ostvarivanjem različitih prava stranca, kao i organizacije poslodavaca i sindikata, dužni su da neposredno i kontinuirano sarađuju i razmenjuju potrebne informacije između sebe i sa drugim organima i organizacijama u inostranstvu.

VI. NADZOR

Član 33.

Ministarstvo nadležno za poslove zapošljavanja vrši nadzor nad radom imalaca javnih ovlašćenja u vršenju poslova državne uprave poverenih ovim zakonom.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, odnosno nad ispunjavanjem uslova za zapošljavanje stranca u skladu sa ovim zakonom, vrši Inspektorat za rad.

VII. KAZNE NE ODREDBE

Član 34.

Novčanom kaznom od 800.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice – poslodavac, ako:

10) zaposli stranca suprotno odredbama ovog zakona (član 9. stav 1);

11) ne čuva dokaze o ispunjavanju uslova za zapošljavanje stranca u poslovnom prostoru u kome stranac radi (član 9. stav 2);

12) zaposli stranca na poslovima za koje nije dobio radnu dozvolu (član 14. stav 2);

- 13) ne izvrši obaveze utvrđene članom 15;
- 14) zaposli stranca suprotno odredbama čl. 16. i 17. ovog zakona;
- 15) zaposli stranca suprotno odredbama čl. 19 – 22. ovog zakona;
- 16) ne podnese zahtev za produženje dozvole za rad u propisanom roku (član 28. stav 2);
- 17) ne postupi u skladu sa odredbom člana 29. stav 3. ovog zakona;
- 18) ne postupi u skladu sa odredbom člana 30. stav 3. ovog zakona.

Novčanom kaznom od 50.000 do 500.000 dinara za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se fizičko lice – poslodavac koji ima svojstvo preduzetnika.

Novčanom kaznom od 20.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u pravnom licu.

Poslodavcu iz stava 1. tačka 1. ovog člana može se izreći zaštitna mera zabrana vršenja određene delatnosti u trajanju od šest meseci do jedne godine.

Poslodavcu iz stava 2. ovog člana može se izreći zaštitna mera zabrana vršenja određenih delatnosti, u trajanju od šest meseci do jedne godine.

Član 35.

Novčanom kaznom od 15.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj stranac, ako:

- 5) se zaposli suprotno odredbama ovog zakona (član 9. stav 1);
- 6) obavlja poslove za koje nije dobio radnu dozvolu (član 14. stav 2);
- 7) ne postupi u skladu sa odredbom člana 29. stav 4. ovog zakona;
- 8) ne postupi u skladu sa odredbom člana 30. stav 2. ovog zakona.

Član 36.

Novčanom kaznom od 500.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice – organizacija nadležna za poslove zapošljavanja, ako:

- 5) ne omogući nezaposlenom strancu ostvarivanje prava utvrđenog članom 4. stav 2. ovog zakona;
- 6) za isti vremenski period izda više vrsta dozvola za rad suprotno odredbi člana 10. stav 3. ovog zakona;
- 7) izda dozvolu za rad suprotno odredbama člana 24. ovog zakona;
- 8) ne sprovodi ili sprovodi suprotno odredbama ovog zakona poslove utvrđene čl. 25–30. ovog zakona.

Novčanom kaznom od 20.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u pravnom licu – organizaciji nadležnoj za poslove zapošljavanja.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 37.

Stranci koji su zasnovali radni odnos ili rade na osnovu odobrenja za zasnivanje radnog odnosa koja su izdata po propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju da rade do isteka roka na koje je odobrenje izdato.

Član 38.

Ministar nadležan za poslove zapošljavanja doneće propise na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona u roku od tri meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 39.

Danom početka primene ovog zakona prestaje da važi Zakon o uslovima za zasnivanje radnog odnosa sa stranim državljanima („Službeni list SFRJ”, br. 11/78 i 64/89, „Službeni list SRJ”, br. 42/92, 24/94 i 28/96 i „Službeni glasnik RS”, broj 101/05 – dr. zakon).

Član 40.

Propisi doneti na osnovu Zakona o uslovima za zasnivanje radnog odnosa sa stranim državljanima („Službeni list SFRJ”, br. 11/78 i 64/89, „Službeni list SRJ”, br. 42/92, 24/94 i 28/96 i „Službeni glasnik RS”, broj 101/05 – dr. zakon) ostaju na snazi do dana stupanja na snagu propisa donetih na osnovu ovog zakona, ukoliko nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 41.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, osim odredaba čl. 5–8. koje se primenjuju od dana stupanja Republike u članstvo Evropske unije.